



### STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

| Dalyko (modulio) pavadinimas                    | Kodas |
|-------------------------------------------------|-------|
| Bendrinė lietuvių kalba: nuostatos ir vartoseną |       |

| Dėstytojas / a (-ai)                                                                        | Padalinys (-iai)          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|
| Koordinuojantis (-i): prof. I. Smetonienė<br>Kitas / a (-i): doc. E. Jasionytė-Mikučionienė | VU Filologijos fakultetas |

| Studijų pakopa | Dalyko (modulio) tipas |
|----------------|------------------------|
| pirmoji        | pasirenkamasis         |

| Igyvendinimo forma | Vykdymo laikotarpis | Vykdymo kalba (-os) |
|--------------------|---------------------|---------------------|
| auditorinė         | pavasario semestras | lietuvių            |

| Reikalavimai studijuojančiajam     |                                             |
|------------------------------------|---------------------------------------------|
| Išankstiniai reikalavimai:<br>nėra | Gretutiniai reikalavimai (jei yra):<br>nėra |

| Dalyko (modulio) apimtis kreditais | Visas studento darbo krūvis | Kontaktinio darbo valandos | Savarankiško darbo valandos |
|------------------------------------|-----------------------------|----------------------------|-----------------------------|
| 5                                  | 133                         | 48                         | 85                          |

| Dalyko (modulio) tikslas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                 |                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-------------------|
| Modulio tikslas – formuoti studento, kaip visapusiškai išsilavinusio filologo, kompetenciją, jo požiūrį į lietuvių kalbos politiką, supažindinti užsienio kalbų filologiją, vertimo studijų studentus su esminėmis bendrinės lietuvių kalbos nuostatomis, jos statusu, įtvirtinti lietuvių bendrinės kalbos garsinės, žodyninės ir gramatinės sistemos žinias, ugdyti analitinį mąstymą, gebėjimą taisyklingai reikšti mintis, tinkamai pasirinkti kalbos vartojimo kodą. |                 |                   |
| Dalyko (modulio) studijų rezultatai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Studijų metodai | Vertinimo metodai |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Baigęs kursą studentas turės žinių apie esminius bendrinių kalbų formavimosi Europoje ir Lietuvoje bruožus, kalbos politikų rūšis, kalbos įstatymus, norminamąsias institucijas, bendrinės lietuvių kalbos kodifikavimo kriterijus, bus išsamiau susipažinęs su lietuvių kalbos garsine, žodynine ir gramatine sistema, terminologija, taisyklingo viešojo akademinio kalbėjimo reikalavimais. Studentas gebės taikyti bendrinės lietuvių kalbos žinias, atlikdamas savo studijuojamos kalbos tyrimus, gretindamas lietuvių ir studijuojamą kalbą, versdamas tekstus į lietuvių kalbą, viešai bendraudamas. Studentas mokės lyginti Europos ir Lietuvos kalbos politikos faktus, juos analizuoti, daryti išvadas, gebės analizuoti įvairius bendrinės lietuvių kalbos vartojimo lygmenis, lyginti juos su studijuojamos kalbos (ar kitų kalbų) reiškimais, nurodydamas kalbų panašumus bei skirtumus ir pagrįsdamas savo nuomonę. Studentas gebės kritiškai vertinti teiginius apie lietuvių kalbos savitumą, konservatyvumą ir pan. Studentas bus pasirengęs savarankiškai semtis žinių apie bendrinės lietuvių kalbos vartoseną, sekti kalbos pokyčius, taisyklingai vartoti sakytinę ir rašytinę lietuvių kalbą.</p> | <p>Įtraukiamoji paskaita, savarankiškas literatūros studijavimas, diskusijos, praktinio pobūdžio užduočių atlikimas (kalbinių raiškos priemonių pasirinkimas įvairių funkcinių stilių ir žanrų tekstuose).</p> | <p>Kaupiamasis vertinimas:<br/>1) teorinės dalies testas per VMA;<br/>2) seminarų darbo įvertinimas.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| Temos                                                                                                                                                                                                                                  | Kontaktinio darbo valandos |                               |                       |                      |                                                  |                  |                                                    | Savarankiškų studijų laikas ir užduotys |                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------|-----------------------|----------------------|--------------------------------------------------|------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                        | Pa<br>sk<br>ait<br>os      | Ko<br>ns<br>ult<br>aci<br>jos | Se<br>mi<br>nar<br>ai | Pr<br>aty<br>bo<br>s | La<br>bo<br>rat<br>ori<br>nia<br>i<br>dar<br>bai | Pr<br>akt<br>ika | Vis<br>a<br>s<br>kont<br>akti<br>nis<br>darb<br>as | Sav<br>ara<br>nkiš<br>kas<br>dar<br>bas | Savarankiškai atliekamos užduotys                                                                                                                                                                               |
| 1. Supažindinimas su modulio tikslais ir turiniu, studijų siekiniais ir metodais, vertinimo metodais, strategija ir kriterijais. Kalbos kultūros, kaip mokslo, objektas, santykis su kitais mokslais. Pagrindinės sąvokos ir terminai. | 2                          |                               |                       |                      |                                                  |                  | 2                                                  | 2                                       | Teorinės literatūros studijavimas:<br>- Cizikaitė D. (2002) Anglų kalbos terminai common language, national language, literary language, King's language, Standard language ir jų Lithuanicum (4), 273 – 282 p. |

|                                                                                                            |   |   |  |  |  |   |    |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|--|--|--|---|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2. Bendrinių kalbų formavimosi istorijos (Europoje ir Lietuvoje).                                          | 2 |   |  |  |  | 2 | 10 | Teorinės literatūros studijavimas:<br>-Subačius G. (2004) Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija.– Metmenys (84), 97–115<br>–Jonikas P. (1987) Lietuvių kalba ir tauta amžių būvyje. Visuomeniniai lietuvių kalbos istorijos bruožai, Čikaga, 49–98p. |
| 3. Kalbos politikų rūšys, specialieji įstatymai ir kiti kalbos reglamentavimo būdai Europoje ir Lietuvoje. | 2 |   |  |  |  | 2 | 8  | Teorinės literatūros studijavimas<br>- Smetonienė I. (2005) Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste. – Kalbos kultūra                                                                                                                             |
| 4. Norminamosios institucijos Europoje ir Lietuvoje.                                                       | 2 |   |  |  |  | 2 | 4  | Teorinės literatūros studijavimas:<br>- Smetonienė I. (2005) Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste. – Kalbos kultūra (78), 23–32p.                                                                                                              |
| 5. Kalbos normos teorijos; normų nustatymas ir pagrindimas. Kodifikavimo kriterijai.                       | 4 |   |  |  |  | 4 | 6  | Teorinės literatūros studijavimas:<br>- Miliūnaitė R. (2010) Kalbos prestižas ir jo planavimas. – Kalbos kultūra (83), 231–257 p.                                                                                                                                    |
| 6. Kalbos klaidų šaltiniai, jų pobūdis, klasifikavimas.                                                    | 4 |   |  |  |  | 4 | 8  | Teorinės literatūros studijavimas:<br>Pupkis A. (2005) Kalbos kultūros studijos – Gimtasis žodis, 151–186 p.                                                                                                                                                         |
| 7. Bendrinės lietuvių kalbos tartis.                                                                       |   | 2 |  |  |  | 2 | 6  | Literatūros skaitymas:<br>Lietuvių kalbos tarties žodynas. (1985) Sud. V. Vitkauskas, įvad. str. 7–19 p.<br>Praktinių užduočių atlikimas, vertinimas ir įsivertinimas                                                                                                |

|                                                                                                                                                                 |  |  |   |  |  |  |   |   |                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|---|--|--|--|---|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8. Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo dėsningumai.                                                                                                            |  |  | 2 |  |  |  | 2 | 8 | Literatūros skaitymas:<br>- Stundžia B. (2009) Bendrinės lietuvių kalbos akcentologija, 55–73 p.;<br>- Mikulėnienė D., Pakerys A., Stundžia B. (2007) Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo žinynas. Praktinių kirčiavimo užduočių atlikimas |
| 9. Bendrinės lietuvių kalbos leksika (savi ir skolinti žodžiai, reikšmės semantika, leksikos klaidos).                                                          |  |  | 2 |  |  |  | 2 | 8 | Literatūros skaitymas:<br>- Kalbos patarimai. 4. Leksika: skolinių vartojimas (2013), 11–95 p. Praktinių užduočių atlikimas (leksikos klaidų atpažinimas ir taisymas).                                                                      |
| 10. Dalykinės kalbos leksika (administracinio, kanceliarinio, mokslinio stiliaus teksto leksika, terminai).                                                     |  |  | 6 |  |  |  | 6 | 6 | Literatūros skaitymas:<br>-Kazlauskienė A. ir kt. Bendroji ir specialybės kalbos kultūra (2010), 211–223 p.;<br>- Kniūkšta P. (1998) Kanceliarinės kalbos patarimai.                                                                        |
| 11. Bendrinės lietuvių kalbos žodžių darybos dėsningumai (priešdėlinė, priesaginė daryba, dūriniai, pagrindiniai tarptautinių žodžių ir terminų darybos tipai). |  |  | 6 |  |  |  | 6 | 6 | Literatūros skaitymas:<br>-Kazlauskienė A. ir kt. Bendroji ir specialybės kalbos kultūra (2010), 59–69 p.;<br>Praktinių užduočių atlikimas (žodžių darybos klaidų atpažinimas ir taisymas).                                                 |
| 12. Bendrinės lietuvių kalbos gramatinių formų vartojimas.                                                                                                      |  |  | 6 |  |  |  | 6 | 4 | Literatūros skaitymas:<br>Kalbos patarimai. 1. Gramatinės formos ir jų vartojimas (2002), 12–74 p.<br><br>Praktinių užduočių atlikimas (morfologijos klaidų atpažinimas ir taisymas).                                                       |

|                                                                                                                                                                                                              |    |  |    |  |  |  |           |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--|----|--|--|--|-----------|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 13. Bendrinės lietuvių kalbos sintaksės ypatumai (sakinio stilistika, žodžių tvarka, žodžių junginiai, linksnių, prielinksnių, polinksnių vartojimas). Dalykinės kalbos sintaksinės konstrukcijos, klischės. |    |  | 6  |  |  |  | 6         | 4         | <p>Literatūros skaitymas:</p> <p>-Kazlauskienė A. ir kt. Bendroji ir specialybės kalbos kultūra (2010), 122–158 p.</p> <p>Kalbos patarimai. 2. Sintaksė (Linksnių vartojimas; Prielinksnių ir polinksnių vartojimas; Įvairūs dalykai), (2003).</p> <p>Praktinių užduočių atlikimas (sintaksės klaidų atpažinimas ir taisymas).</p> |
| <b>Iš viso</b>                                                                                                                                                                                               | 16 |  | 32 |  |  |  | <b>48</b> | <b>85</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

| Vertinimo strategija                                                                                                                                    | Svoris proc. | Atsiskaitymo laikas                                                         | Vertinimo kriterijai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Egzaminą sudaro kaupiamasis vertinimas – keturių užduočių aritmetinis vidurkis. Jei kuri nors užduotis įvertinta nulių, egzaminas laikomas neišlaikytu. |              |                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| a) testas iš teorinių paskaitų medžiagos                                                                                                                | 25           | Sesijos metu                                                                | Balus pateikia sistema, didžiausias nustatomas balas – 10                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| b) viešojo kalba                                                                                                                                        | 25           | Semestro metu                                                               | <p>7–8 minučių viešojo kalba iš anksto pasirinkta tema. Vertinama tartis, kirčiavimas, leksika, gramatika, kalbos struktūra.</p> <p>2,5 balo – pasakyta tinkamos struktūros viešojo kalba, nepadaryta jokių kalbos klaidų;</p> <p>2 balai – pasakyta tinkamos struktūros viešojo kalba, padarytos 2–3 kalbos klaidos</p> <p>1,5 balo – pasakyta tinkamos struktūros viešojo kalba, padarytos 4–6 kalbos klaidos</p> <p>1 balas – pasitaikė kalbos struktūros netikslumų, padarytos 7–9 kalbos klaidos;</p> <p>0,5 balo – kalbos struktūra netiksli, padaryta 10–14 kalbos klaidų.</p> |
| c) du kontroliniai darbai                                                                                                                               | 25+25        | Semestro metu, išklačius tam tikrą kurso dalį ir atlikus praktines užduotis | <p>Pirmas kontrolinis rašomas iš leksikos ir žodžių darybos, o antras – iš morfologijos ir sintaksės. Kiekvieną kontrolinį sudaro po 30 užduočių, susijusių su kalbos dalykų vertinimu ir jų taisymu.</p> <p>2,5 balo – visos užduotys atliktos gerai;</p> <p>2 balai – darbe aptikti 2–3 netikslumai;</p> <p>1,5 balo – darbe aptikti 4–6 netikslumai;</p> <p>1 balas – darbe aptikti 7–9 netikslumai;</p> <p>0,5 balo – darbe aptikta 10–14 netikslumų;</p>                                                                                                                         |

|  |  |  |                                                  |
|--|--|--|--------------------------------------------------|
|  |  |  | 0 balų – darbe aptikta 15 ir daugiau netikslumų. |
|--|--|--|--------------------------------------------------|

| Autorius (-iai)                                 | Leidimo metai                        | Pavadinimas                                                                                                                                                                                                                               | Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas | Leidykla ar internetinė nuoroda |
|-------------------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>Privaloma literatūra</b>                     |                                      |                                                                                                                                                                                                                                           |                                           |                                 |
| D. Cidzikaitė                                   | 2002                                 | Anglų kalbos terminai<br>common language,<br>national <i>language</i> ,<br><i>literary language</i> ,<br>King`s language,<br>Standard <i>language</i> ir<br>jų lietuviški<br>atitikmenys<br>Archivum Lithuanicum                          | 4                                         |                                 |
| A. Pupkis                                       | 2005                                 | Kalbos kultūros studijos                                                                                                                                                                                                                  |                                           |                                 |
| R. Miliūnaitė                                   | 2009                                 | Dabartinės lietuvių<br>kalbos vartosenos<br>variantai                                                                                                                                                                                     |                                           | LKI                             |
| I. Smetonienė                                   | 2005                                 | Lietuvių kalbos politika<br>Europos kalbų<br>kontekste<br>Kalbos kultūra                                                                                                                                                                  | 78                                        | LKI                             |
| I. Smetonienė                                   | 2019                                 | Kalbos normos praktika                                                                                                                                                                                                                    |                                           | VU leidykla                     |
| A. Kazlauskienė, E. Rimkutė,<br>A. Bielinskienė | 2010                                 | Bendroji ir specialybės<br>kalbos kultūra                                                                                                                                                                                                 |                                           | VDU leidykla                    |
|                                                 | 2002<br>2003<br>2003<br>2003<br>2013 | Kalbos patarimai:<br>1. Gramatinės formos ir<br>jų vartojimas<br>2. Sintaksė: linksnių<br>vartojimas<br>3. Sintaksė: prielinksnių<br>ir polinksnių<br>vartojimas<br>4. Sintaksė: įvairūs<br>dalykai<br>5. Leksika: skolinių<br>vartojimas |                                           | MELC                            |
| <b>Papildoma literatūra</b>                     |                                      |                                                                                                                                                                                                                                           |                                           |                                 |

|               |      |                                                                       |    |                    |
|---------------|------|-----------------------------------------------------------------------|----|--------------------|
| G. Subačius   | 2002 | Two Types of Standard Language History in Europe.<br>Res Balticae     | 8  | Universita di Pisa |
| A. Valotka    | 2015 | Kalbos planavimo ir kalbos politikos terminai.<br>Parlamento studijos | 18 |                    |
| R. Miliūnaitė | 2010 | Kalbos prestižas ir jo planavimas<br>Kalbos kultūra                   | 83 |                    |

ATNAUJINTA: 2025-03-27